

Sjöfartsverket
601 78 Norrköping
sjofartsverket@sjofartsverket.se

Trafikverket, diariet

Trafikverkets yttrande gällande Sjöfartsverkets förslag till ändring av avgiftsföreskrifter

Sammanfattning

Utifrån det uppdrag och den finansieringsmodell som Sjöfartsverkets har så förstår och stödjer Trafikverket den nu föreslagna ändringen av lots- och farledsavgifterna rent principiellt. Samtidigt befarar Trafikverket att höjda statliga avgifter kan bidra till negativa konsekvenser för de sjöfartssegment som har sina konkurrensytor gentemot vägtransporter. Regeringens arbete med att få till stånd en överflyttning av godstransporter från väg till järnväg och sjöfart har under 2018 och 2019 intensifierats väsentligt. Ökade kostnader för sjöfarten riskerar enligt Trafikverkets uppfattning att försämra de marknadsmässiga förutsättningarna för såväl nya som befintliga sjötransportupplägg, vilket i sin tur kan komma att försvåra en överflyttning av godstransporter från väg till sjöfart.

Trafikverket ser positivt på Sjöfartsverkets intention att öka miljöincitamenten i farledsavgifterna, men menar samtidigt att det är olyckligt att ett sådant initiativ skjuts på framtiden. Om Sjöfartsverkets ekonomiska förutsättningar förändras bör arbetet med ökad miljöstyrning, enligt Trafikverkets uppfattning, prioriteras.

Trafikverket vill avslutningsvis påpeka att de synpunkter som framförts till Sjöfartsverket i tidigare remissvar till ändringar i lots- och farledsavgifterna i hög grad är aktuella även i detta ärende.

Yttrande

Sjöfartsverket har föreslagit ändringar i nuvarande avgiftsföreskrifter som innebär att lots- och farledsavgifterna höjs med 5 % respektive 2 %. Detta yttrande avser både förslaget om ändrade lotsavgifter (Sjöfartsverkets dnr 19-03048, Trafikverkets dnr 2019/94094) och ändrade farledsavgifter (Sjöfartsverkets dnr 19-03047, Trafikverkets dnr 2019/94087).

Regeringens ambition att främja en överflyttning av godstransporter från väg till järnväg och sjöfart finns nämnd både i infrastrukturpropositionen (2016/17:21) och i Nationell infrastrukturplan 2018-2029. I juni 2018 publicerade regeringen en nationell godstransportstrategi för effektiva, kapacitetsstarka och hållbara godstransporter som

ytterligare förtydligade regeringens målsättning att öka andelen godstransporter med sjöfart. I anslutning till strategin gav regeringen en rad uppdrag till olika myndigheter, vara flera anknuter till den övergripande målsättningen att minska vägtransporterna genom ökad användning av järnväg och sjöfart.

Under 2019 har Trafikanalys på uppdrag av regeringen utrett behovet av nya stödformer som främjar intermodala transporter. Trafikanalys föreslår i sin utredning bland annat att befintligt ekobonus-system utvecklas till att omfatta en bredare mottagarkrets med utökad budget. Syftet är stimulera nya transportupplägg som bidrar till att godstransporter flyttar från väg till järnväg och sjöfart. Ett eventuellt framtida stödssystem i kombination med höjda avgifter för sjöfarten riskerar enligt Trafikverkets bedömning att leda till en viss otydlighet och kan dessutom komma att påverka stödets förväntade effekter.

Trafikverket ser positivt på Sjöfartsverkets intention att öka miljöincitament genom att vikta upp åtgärder som minskar utsläpp till luften, men menar samtidigt att det är olyckligt att en sådan förändring skjuts på framtiden med hänvisning till Sjöfartsverkets ekonomi. Om de ekonomiska förutsättningarna förändras bör arbetet med ökad miljöstyrning, enligt Trafikverkets uppfattning, prioriteras. För att få största möjliga effekt bör miljöstyrningen i möjligaste mån harmoniseras med styrningen i hamnarnas miljödifferntiering. I Trafikverkets nyligen publicerade handlingsplan för inrikes sjöfart och närsjöfart finns ett förslag på en sådan åtgärd.

I tidigare remissvar till förändrade lots- och farledsavgifter har Trafikverket bland annat framfört en oro för konsekvenserna av höjda statliga avgifter, i synnerhet för de sjöfartssegment som har konkurrensytor mot vägtransporter. Trafikverket har även påpekat att höjda avgifter för sjöfarten riskerar att försvåra och fördröja en överflyttning av godstransporter från väg till sjöfart och understrukit att nyttoeffekterna av tidigare beslutade investeringarna i sjöfartens infrastruktur kan komma att påverkas negativt. Vidare har Trafikverket påtalat vikten av att eventuella överflyttningseffekter är tydligt belysta i konsekvensutredningar och att resultaten av redan genomförda höjningar följs upp. Enligt vad som framgår av konsekvensutredningen har Sjöfartsverket, i samband med de nu aktuella höjningarna, inte haft möjlighet att analysera eventuella negativa effekter för den sjöfart som möter konkurrens från andra trafikslag. Trafikverket och Sjöfartsverket har tidigare fört en dialog om hur Trafikverket kan bistå i sådana analyser, exempelvis genom metodutveckling eller Samgodsmodellering. Trafikverket är fortsatt positiva till ett sådant samarbete.

Sammantaget menar Trafikverket att förutsättningarna för att använda sjöfarten som en avlastning till landinfrastrukturen riskerar att försämrats genom höjda avgifter för sjöfarten, vilket i förlängningen kan bidra till negativa konsekvenser för transportsystemet som helhet.

Avslutningsvis vill Trafikverket påpeka att de synpunkter som framförts i tidigare remissvar daterade 2017-10-16 (Trafikverkets dnr. 2017-91549) samt 2018-10-23 (Trafikverkets dnr. 2018-109448) i hög grad är aktuella även i detta ärende.

Föredragande, samråd och sakgranskning

Beslut i detta ärende har fattats av Håkan Persson, enhetschef vid enheten Strategisk planering. Handläggare och föredragande har varit Björn Garberg vid enheten Strategisk planering. Samråd har skett med Pia Berglund vid enheten Strategisk planering samt Rein Jüriado vid avdelningen Strategisk utveckling.

Håkan Persson
Enhetschef Strategisk planering

